

Impedimente privind procedura adopției

Andreea OBREJA¹
Alexandra SOCI²

Abstract

Importanța instituției juridice a adopției nu poate fi pusă sub semnul întrebării. Din cele mai vechi timpuri, aceasta a reprezentat nu doar gestul suprem de omenie oferit de persoane care vor primi calitatea de părinți adoptatori, o șansă la o viață mai bună pentru minor, dar și o procedură ce, datorită importanței sale covârșitoare, a necesitat dintotdeauna o atenție sporită.

Prin adopție se stabilesc filiația dintre adoptat și adoptator, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului.

Astfel, prezenta lucrare își propune să realizeze o umilă prezentare a instituției adopției și a procedurii prin care aceasta poate avea loc, atât la nivel intern, cât și raportat la dreptul comparat, în special axându-se pe impedimentele pe care viitorii părinți le pot întâmpina pe parcurs și eventuale soluții fie propuse, fie relevate de-a lungul timpului de practica judiciară.

Cuvinte-cheie: *adoptat, adoptator, încuviințare, interesul superior al minorului, etapă premergătoare*

Introducere

Adopția, conform Codului Civil, reprezintă operațiunea juridică prin care se stabilește o legătură de filiație între persoana care adoptă, denumită din punct de vedere juridic, adoptator, și persoana adoptată, denumită adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului. De-a lungul timpului, sorginea noțiunii de adopție a fost adânc înrădăcinată, în popor știută ca fiind una dintre cele mai nobile metode de a acorda o nouă șansă persoanelor ce nu au putut beneficia de îngrijirea și susținerea unui părinte sau a unei familii, interesul fiind îndreptat în totalitate către ajutarea persoanei adoptate pe plan social, financiar și educațional.

Pentru protejarea acestui element substanțial în procesul adopției, au fost constituite în acest scop, principiile adopției, de asemenea reglementate de temeiul de drept al Codului Civil prin intermediul articolului 452 intitulat „Principiile adopției”, ce valorifică principiile ce trebuie îndeplinite în mod cumulativ în procesul adopției, anume interesul superior al copilului, copil fiind considerată orice persoana

¹ Student, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Drept, e-mail: obrejaandreea20@stud.ase.ro

² Student, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Drept, e-mail: socialexandra20@stud.ase.ro

ce nu a împlinit încă vârsta de 18 ani, necesitatea de a asigura creșterea și educarea copilului într-un mediu familial și continuitatea creșterii și educării copilului în funcție de etnie, limbă, religie, cultură și totodată condiția celerității în îndeplinirea oricăror acte privind procedura adopției.³

Adopția în dreptul român

Evoluția reglementărilor juridice referitoare la adopție în România

În perioada Evului Mediu, adopția constituia o modalitate de ocrotire a copiilor rămași fără părinți, această modalitate preluând elemente de drept roman. Doctrina vizează pentru acea perioadă două modalități ale adopției, și anume: *adoptio filialis* și *adoptio fraternalis*.

Adoptio filialis sau *imitatio naturae* a fost o modalitate de drept comun a adopției, regăsindu-se atât în *Codul Caragea* în cadrul articolului 1 al capitolului 5 din Partea a IV-a care potrivit acestuia, „*facerea de fii de suflet iaste dar spre mângâierea celor care nu au copii..*”, cât și în cadrul *Codului Calimach*, începând cu articolul 236 și următoarele.⁴

Adoptio fraternalis avea ca scop adopția crearea legăturii între persoanele care nu erau rude naturale. Dreptul cutumiar ne face vorbire despre înfiere care se realiza cu consimțământul părinților naturali, ei fiind cei care își dădeau copilul de suflet, dar și cu consimțământul părinților adoptivi, cei care luau copilul de suflet. Cu toate că adoptatul dobânda numele de familie al adoptatorului și toate drepturile recunoscute copiilor legitimi ai acestuia, acesta nu pierdea legătura cu familia sa naturală.

Codul nostru Civil de la 1864, modificat în 1906, permitea adopția numai persoanelor care nu aveau copii sau descendenți legitimi, iar adoptatul rămânea în familia sa firească. Modificarea sa din anul 1949 a adus, odată cu aceasta, și recunoașterea dreptului de a adopta persoanele care aveau copii, descendenți legitimi sau adoptați, însă o regulă de aur era aceea că puteau fi adoptați doar copiii minori. „*Înfierea*” propriu-zisă se regăsea în cadrul Decretului nr. 182/1951 și descrisă ca fiind o adopție ce producea efectele unei filiații firești.

Diferența între înfiere și adopție consta în faptul că putea fi înfiat numai copilul care nu avea împlinită vârsta de cinci ani și numai dacă părinții acestuia erau dispăruți, decedați, necunoscuți sau era părăsit de către aceștia pe o perioadă mai mare de un an. Articolul 6 al Decretului nr. 182/1951 ne vorbește despre excepția privitoare la aceasta, despre faptul că puteau fi înfiați și copiii care la data intrării în vigoare aveau vârsta mai mare de cinci ani, dar și copiii care au fost adoptați și aveau parte de un tratament de creștere exemplar, prin dragoste față de copil și mai ales grijă.

³ Codul Civil, art. 452

⁴ Teodor Bodoașcă, *Dreptul familiei*, Curs universitar, ed. a III-a, 2015

Conform articolului 309 alin. (1) din vechiul Cod civil, adopția și înfierea puteau fi încuviințate în interesul celui adoptat. În cazul adopției era necesar consimțământul copilului, părinților săi firești și cel al adoptatorului, pe când în ceea ce privea înfierea, problema consimțământului părinților era inexistentă deoarece înfierea era încuviințată numai atunci când părinții erau dispăruți, decedați, necunoscuți sau se aflau în situația în care îl părăsise. În astfel de cazuri, consimțământul necesar la înfiere sau adopție era cel al tutorelui copilului.

Persoanele care aveau posibilitatea de a adopta sau înfia erau cele majore care îndeplineau condițiile pentru a fi numite tutore și care erau cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cei pe care urmau să îi adopte sau să îi înfieze, însă cu toate acestea se putea încuviința și adopția chiar dacă diferența de vârstă era mai mică de 18 ani, pentru motive bine întemeiate.

Data la care înfierea își producea efectele juridice era data la care înfiatul devenea ruda cu rudele celui care l-au înfiat.⁵

Sistemul Codului civil de la 1864 prevedea că adopția și înfierea erau supuse unei proceduri administrative, întrucât încuviințarea lor era de competența Ministerului Justiției.

Codul familiei a preluat dispozițiile Codului civil de la 1864 referitoare la adopție, astfel reglementând instituția juridică a "înfierii" în cuprinsul Capitolului 3, vizate în acest sens fiind articolele cuprinse între 66 și 85. Codul familiei a reglementat două modalități ale înfierii: înfierea cu efecte restrânse, în cadrul articolelor cuprinse între 67 și 78 și înfierea cu efecte depline în cadrul articolului 79.

Articolul 66 din Codul familiei prevedea că adopția se făcea doar în interesul copilului.

În vederea înfierii, consimțământul trebuie oferit de către înfiator, soțul înfiatorului, părinții firești ai copilului, tutorele copilului pus sub tutelă și copilul care a împlinit vârsta de 10 ani, acest lucru realizându-se printr-un înscris, denumit „*Declarația de înfiere*”.

Situația adopțiilor în România după 1989

Luna octombrie a anului 1990 a reprezentat perioada în care postul american de știri ABC a realizat unul dintre cele mai tulburătoare reportaje legate de condițiile degradante din orfelinătele din România. În anul 1991 a fost înființat Comitetul Român pentru Adopții, organ guvernamental ce avea scopul de a contribui la ocrotirea minorilor prin înfiere și să realizeze cooperarea internațională în materia înfierilor.⁶ Articolele 3 și 4 din Legea nr. 11/1990 stabileau anumite condiții speciale în care adopția internațională putea fi acceptată. Cetățenii străini sau români cu domiciliul sau reședința în străinătate puteau adopta numai copiii aflați în evidența

⁵ Ion P. Filipescu, *Tratat de dreptul familiei*, Curs universitar, ed. a V-a, Editura All Beck, 2000

⁶ Hotărârea nr. 63/1991 privind constituirea Comitetului Român pentru Adopții, art. 1

Comitetului Român pentru Adopții. În ceea ce privea încredințarea adopției internaționale, instituțiile de ocrotire a minorilor erau obligate să trimită Comitetului Român pentru Adopții evidența copiilor aflați în ocrotire.

Se estima că în perioada 1990-2001 au fost adoptați de către străini, supranumiți „îngerii salvatori ai copiilor”, peste 30.000 de copii, dintre care aproximativ 4.800 de adopții considerate ca fiind misterioase deoarece nu există în baza de date a Oficiului Român pentru Adopții.

Motivul principal al adoptării Legii nr. 11/1990 era acela că legislația internă din România trebuia adaptată la reglementarea internațională în domeniul adopțiilor. Modificarea sa prin Legea nr. 65/1995 a reintrodus conceptul de „adopție”, această schimbare fiind datorată de faptul că România ratificase Convenția de la Strasbourg la 31 martie 1993 și Convenția de la Haga la 21 octombrie 1994 care folosesc acest termen.

Articolul 1 alin. (1) din Legea nr. 11/1990 ne face vorbire despre faptul că pentru prima dată în sistemul de drept român, încuviințarea adopției rămâne să fie de competența instanțelor judecătorești. Legea a fost modificată prin Legea nr. 48/1991 și prin Legea nr. 65/1995.

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 25/1997 aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/1998, a continuat modificările legislative în materia adopțiilor. O astfel de modificare era bine primită având în vedere circumstanța în care România aderase la Convenția Europeană de la Strasbourg prin Legea nr. 15/1993, ținând seama de anumite obligații ce au apărut odată cu aderarea.⁷

În anul 2001, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 121, s-au suspendat pe o perioadă de 12 luni toate procedurile ce aveau ca obiect adopția copiilor români de către o persoană sau familie cu cetățenie străină ori de către o persoană sau familie cu cetățenia română însă cu domiciliul sau reședința în străinătate.

Mai târziu însă, în vederea armonizării legislației interne cu legislația internațională a fost adoptată Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2005.

Procedura adopției interne

Procedura adopției interne constă în evaluarea adoptatorului sau a familiei în vederea obținerii atestatului, deschiderea procedurii adopției interne, potrivirea dintre copil și persoana sau familia adoptatoare, încredințarea copilului în vederea adopției, încuviințarea adopției și monitorizarea postadopție.⁸

Evaluarea adoptatorului este necesară în vederea identificării abilităților parentale, analizându-se îndeplinirea garanțiilor morale și materiale precum și pregătirea unor astfel de persoane pentru asumarea rolului de părinte. Se vor analiza

⁷ Dan Lupașcu, Cristina Mihaela Crăciunescu, *Dreptul familiei*, ed. a III-a, Editura Universul Juridic, 2017

⁸ Art. 18 și urm. din Legea nr. 273/2004 privind Procedura adopției interne, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr 739 din 23 septembrie 2016

și caracteristicile psihologice, sociale și medicale ale celorlalte persoane care locuiesc împreună cu persoana sau familia în cauză care dorește să adopte. Se va avea în vedere personalitatea, situația economică, motivele pentru care persoana ori familia adoptatoare dorește să adopte dar în special impedimentele de orice natură. Evaluarea cuprinde trei etape, anume etapa socială ce se realizează pe parcursul a șase ședințe cu asistentul social, evaluarea psihologică realizată pe parcursul a patru întâlniri cu psihologul dar și pregătirea pentru asumarea rolului de părinte, un aspect relevant ce se realizează pe parcursul a trei sesiuni individuale sau de grup cu o durată totală de minimum douăsprezece ore. La finalul celor trei etape de evaluare, membrii echipei de evaluare vor întocmi raportul final de evaluare a capacității de a adopta pentru familia adoptatoare ori persoana care dorește să adopte.

În vederea deschiderii procesului de adopție se vor ține cont de anumite aspecte, printre care proba efectuării corespunzătoare a demersurilor pentru reintegrarea copilului în familie. Opinia copilului va fi luată în considerare și i se va acorda importanță, având în vedere vârsta și gradul său de maturitate. În situația în care decizia instanței se află în contradictoriu cu opinia copilului, va fi obligată să motiveze decizia luată. Un alt aspect obligatoriu este prezentarea de către direcție a raportului de anchetă psihosocială privind copilul. În cazul admiterii cererii de deschidere a procedurii adopției interne, se va menționa constatarea existenței consimțământului ambilor părinți, al unui singur părinte sau al tutorelui, după caz, în cadrul dispozitivului hotărârii judecătorești.⁹

Dacă părintele firesc refuză în mod abuziv să consimtă la adopție, instanța poate trece cu vederea peste acest refuz, doar în cazul în care nu se face vorbire despre un refuz abuziv, ci unul bine justificat unde va repune pe rol cererea de încredințare a copilului.

Dispozițiile referitoare la deschiderea procedurii de adopție nu sunt puse în aplicare în anumite cazuri, precum cel al persoanei ce a dobândit capacitate de exercițiu deplină, adopția copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv dar și în cazul adopției prevăzută de articolul 6, alin. (2) lit. c) din Legea nr. 273/2004.

Potrivirea reprezintă o etapă esențială în vederea încredințării adopției prin care se identifică persoana ori familia aptă să adopte, astfel răspunde nevoilor copilului și se stabilește compatibilitatea dintre copil și persoana sau familia adoptatoare. Pentru stabilirea compatibilității se vor realiza un număr de întâlniri stabilite de cei doi, însă un număr minim este de patru, la final responsabilul de caz întocmește un raport privitor la concluziile în urma constatării compatibilității.

O etapă premergătoare încuviințării adopției este aceea de încredințare, perioadă în care se urmărește evoluția copilului și a relației dintre acesta și persoana sau familia adoptatoare. Dacă în perioada de încredințare direcția în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare constată faptul că există anumite motive de natură să împiedice finalizarea procedurii de adopție precum

⁹ Dan Lupașcu, Cristina Mihaela Crăciunescu, *Dreptul familiei*, ed. a III-a, Editura Universul Juridic, 2017

neadaptarea copilului cu persoana sau familia adoptatoare, se va sesiza instanța de judecată pentru a revoca sau prelungi măsura încredințării.

Încuviințarea adopției este de competența instanțelor judecătorești, astfel instanța va admite adopția atât timp cât este în interesul superior al copilului.

Etapa ulterioară încuviințării adopției, prin care se urmărește evoluția copilului adoptat și a relației dintre copil și părinți, se numește monitorizare postadopție. Pentru că vorbim despre adopția internă, această urmărire se realizează de către direcția de la domiciliul copilului care va realiza anumite rapoarte trimestriale pe o perioadă de cel puțin doi ani. Responsabilul de caz poate cere prelungirea perioadei de monitorizare postadopție în anumite condiții prevăzute de lege. Când perioada de monitorizare se va termina, direcția de la domiciliul copilului va realiza un raport final de închidere a cazului.

Procedura adopției internaționale

Pe vremea romanilor, adopția era de o mai mare importanță, întrucât adopția rezolva problema lipsei descendenților chiar și în cazul marilor împărați în vederea transmiterii ereditare a demnității imperiale, perpetuării numelui și cultului domestic. Romanii erau de părere că adopția imită natura, astfel adoptatul având calitatea de un adevărat fiu al adoptatorului. Exemple relevante în acest sens sunt reprezentate de către Tiberiu de Augustus și Nerone de Claudiu.

Prin legea nr. 84/1994, România a ratificat Convenția de la Haga în ceea ce privea protecția copiilor și cooperarea în materia adopției internaționale. Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) reprezintă autoritatea centrală română în materia adopției internaționale. Aceasta primește cererile de adopție internațională, fiind autoritatea competentă să exprime acordul de continuare a procedurii de adopție.

În materia adopțiilor internaționale, competentă să se pronunțe cu privire la deschiderea procedurii de adopție a unui copil este instanța judecătorească de la domiciliul copilului, dacă apreciază că o astfel de procedură se realizează în apărarea principiului superior al copilului.

Copilul poate deveni eligibil pentru adopția internațională după împlinirea unui an de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a deschis procedura adopției, cu excepțiile prevăzute de lege.

Ca și în cazul adopției interne, procedura adopției internaționale vizează o evaluare psihologică, socială și materială, realizată de către autoritățile competente din statul unde au stabilită reședința obișnuită. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului de la domiciliul copilului este autoritatea competentă ce realizează atât potrivirea inițială, cât și pe cea practică în vederea potrivirii copilului cu familia sau persoana adoptatoare. După finalizarea acestei proceduri, persoana ori familia adoptatoare își exprima acordul la adopție la termenul de judecată stabilit, în fața instanței de judecată.

În ceea ce privește adopția internațională a unei persoane majore, nu se vor aplica dispozițiile Convenției de la Haga, astfel instanțele judecătorești române sunt

competente să judece cererile de adopție dacă una dintre părți are reședința obișnuită în România. Părțile în acest proces sunt adoptatorul și adoptatul, ce își vor exprima acordul cu privire la adopție în fața instanței de judecată. Nu este necesar consimțământul părinților firești ai adoptatului, însă printre normele obligatorii de respectat se regăsesc aspecte importante privitoare la faptul că diferența de vârstă trebuie să fie de cel puțin 18 ani și să nu se afle în imposibilitate de a adopta prin atingerea anumitor impedimente. Un aspect relevant este reprezentat de faptul că o persoană majoră poate fi adoptată numai dacă adoptatorul ori familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorității sale.

Adopția persoanelor de același sex

În România, căsătoria între persoanele de același sex este interzisă.¹⁰ Conform articolului 277, alin. (2) din Codul Civil, căsătoria între persoanele de același sex încheiate în străinătate nu sunt recunoscute și la noi în țară.

Adopția din partea cuplurilor de același sex a fost o temă de interes politic începând cu anul 1990. La nivel mondial, țări precum Belgia, Țările de Jos, Regatul Unit, Suedia și Spania au acceptat ca adopția să fie încuviințată și persoanelor din comunitatea LGBTQ+, însă nu toate aceste țări recunosc căsătoria între persoanele de același sex ca fiind legală, adopția fiind totuși acceptată persoanelor ce trăiesc într-o astfel de uniune sau parteneriat civil.

În România, a fi o persoană homosexuală nu te condiționează să adopți deoarece orice persoană aptă să adopte o poate face indiferent de orientarea sa sexuală, fie că este *asexual, bisexual, heterosexual sau homosexual*, însă două sau mai multe persoane de același sex nu pot adopta.

Un caz aparte recunoscut în România este cel al unui bărbat din Cluj-Napoca ce face parte din această comunitate, care este aproape să devină părinte adoptiv, fiind singura persoană de acest fel care și-a declarat în mod explicit orientarea sa sexuală în fața autorităților. Recunoscut este faptul că majoritatea persoanelor ce fac parte din această comunitate sunt discriminate indiferent că este vorba de locul de muncă, învățământ sau cercul celor apropiați. În baza articolului 13 din Tratatul CE se interzice orice tip de discriminare pe criterii de orientare sexuală, iar Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene reprezintă prima cartă internațională privind drepturile omului, care include în mod explicit termenul de „*orientare sexuală*”.¹¹

Pentru a lupta eficient împotriva unor astfel de discriminări pe baza identității de gen în ceea ce privește drepturile fundamentale ale omului, este nevoie de o răspundere din partea părții politice în vederea sprijinirii principiului egalității și nediscriminării, de aceea liderii politici ai Uniunii Europene ar putea afișa o atitudine fermă și convingătoare în sprijinului dispariției unor astfel de discriminări

¹⁰ Codul Civil, art. 277, alin. (1)

¹¹ Homofobia și discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen în statele membre ale UE, Agenția pentru Drepturile Fundamentale ale Uniunii Europene, 2009

homofobe. Pentru acest lucru este nevoie de o cercetare amănunțită, iar locul potrivit poate fi o autoritate ce promovează egalitatea de șanse sau organizațiile societății civile ce contribuie la promovarea schimbării pozitive, Comisia Europeană sprijinind astfel organizațiile europene care apără drepturile comunității LGBTI, cum ar fi ILGA-Europe.

Impedimentele în procesul adopției

Interzicerea adopției între frați

Reglementarea Codului Civil creează în temeiul Secțiunii a 2-a, intitulată Condițiile de fond ale adopției, premisele ce sunt necesare să fie îndeplinite pentru a putea realiza procedura adopției, fiind însuși condițiile de fond. Per a contrario, definiția obiectului unui impediment este opusul condițiilor de fond prin care se dispun anumite împrejurări de fapt ce contravin cerințelor legale.

Astfel, în temeiul articolului 457 din Codul Civil, este prezentată interzicerea adopției între frați indiferent de sex. Un element semnificativ este sensul în concreto a termenului frați, căci acesta poate fi interpretat atât ca frați naturali, cât și civili sau ca având în comun numai un părinte. Impedimentul a fost abordat și de Legea numărul 273/2004 în articolul 8, alineatul 1, normă prin care se interzice adopția între frați, indiferent de sex și se urmărește evitarea unei transformări a legăturii de rudenie naturală în linie colaterală de gradul II în rudenie civilă în linie dreaptă de gradul I.

Conchidem că rațiunea acestui impediment de procedură în adopție este evitarea suprapunerii celor două legături de rudenie, rudenii naturală și rudenii civilă.

Interzicerea adopției de către bolnavul psihic sau handicap

Acesta a fost un concept reiterat în Codul Civil, în urma stipulării acestuia în Legea numărul 273/2004, prin care se reliefează imposibilitatea adopției de către un alienat mintal în pofida nepunerii sale sub interdicție judecătorească. Motivul principal este imposibilitatea considerării ca fiind perfect valid consimțământul acestuia, deoarece discernământul este îndoielnic. De aceea, imposibilitatea exprimării clare și concrete a propriei voințe poate aduce efecte negative, acestea fiind în contradicție cu principiul superior al copilului, dar și cu asigurarea unui cadru familial lipsit de prejudicii.

Mai mult, Codul Civil, în cuprinsul articolului 459, reglementează și situația capacității de exercițiu, astfel că orice persoană ce nu deține capacitate deplină de exercițiu se află în imposibilitate de a adopta. Această teză este explicitată în doctrina juridică ca fiind un impediment semnificativ, întrucât unul dintre elementele ce trebuie întrunite este ca adoptatorul să dețină controlul absolut asupra discernământului său, căci valabilitatea consimțământului său este ancora inițierii unui astfel de proces juridic.

Din motive obiective, anume pentru a nu supune adoptatul la un oricare pericol sau dezavantaj psihico-social, interzicerea adopției de către bolnavul psihic este o reglementare ce vine în anticiparea problemelor ce pot apărea în perioada post-adopție.

Interzicerea adopției simultane sau succesive

Impedimentul de interzicere a adopției simultane sau succesive a fost totodată conturat și prin prisma reglementărilor Codului familiei ce a fost în vigoare din anul 1953 până în anul 1974, adoptat de către Marea Adunare Națională. Mai mult, în cadrul Codului Familiei, articolului 69 menționează faptul că „este oprită înfierea unui copil de către mai multe persoane, afară de cazul în care ea se face de către soț și soție, deodată sau succesiv”, concretizându-se astfel ideea imposibilității adopției simultane sau succesive.

Ulterior, sorgintea impedimentului adopției simultane sau succesive a fost preluată și reiterată de Codul Civil, reglementare de drept intern ce este expres stipulată în cadrul articolului 462, din cadrul Capitolului al III-lea din Titlul III, intitulat „Rudenia”, capitol ce creează cadrul legislativ al Filiației și Adopției. Alineatul 1 al articolului 462 păstrează conduita reglementării anterioare „două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan și nici succesiv, cu excepția cazului în care sunt soț și soție”, însă alineatele 2 și 3 stipulează și anumite situații de cazuistică prin care este permisă o nouă adopție atunci când adoptatorul sau soții adoptatori au decedat, fapt în care adopția anterioară este considerată desfăcută pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții și atunci când adopția anterioară a „încetat din orice alt motiv, precum și o lămurire prin care două persoane de același sex nu pot adopta împreună”.

Mai mult, Legea numărul 273/2004 constituie în cadrul articolului 6, alineatul 2, litera c) completări prin care o nouă adopție poate fi realizată atunci când adoptatul are un singur părinte necăsătorit și are o relație stabilă cu o persoană de sex opus necăsătorită care nu este rudă cu aceasta până la al patrulea grad și „declară prin act notarial autentic că noul adoptator a participat direct și nemijlocit la creșterea și îngrijirea copilului pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin 5 ani”.¹²

Interzicerea adopției copilului firesc

Referitor la filiația firească, ce decurge din relația de familie, ce se realizează în mod licit la nașterea unui copil, aceasta nu poate fi întâlnită în practica judiciară. Din punct de vedere doctrinar, interzicerea adopției copilului firesc este considerat un tip de impediment conceptual ce se încadrează în opinia majorității într-un non sens. A fortiori, există posibilitatea existenței unui părinte natural ce nu își poate demonstra filiația apelând la procedura juridică de adopție. Procesul adopției face ca interesul copilului să fie protejat în ipoteza în care părinții naturali să fie decăzuți din

¹² Emese Florian, *Dreptul familiei, Curs universitar*, ed. a III-a, Editura C. H. Beck, 2010

autoritatea părintească pentru a reintegra copilul în familie, însă acest caz este o excepție a interzicerii adopției copilului firească. Pentru o astfel de procedură este necesar consimțământul ambilor părinți naturali, dar și consimțământul părintelui sau a părinților adoptivi. În cazul în care în urma adopției se stabilește filiația din afara căsătoriei față de părintele adoptiv, adopția va fi lovită de nulitate absolută.

Așadar, acest impediment, fiind rar întâlnit în practică, este considerat un rezultat al nașterii întrebărilor doctrinare prin vocea autorilor ce au dorit ocrotirea interesului superior al copiilor ce se pot afla în această situație.

Impedimentul adopției din cauza vârstei adoptatorului sau a diferenței de vârstă dintre adoptat și adoptator

În ceea ce privește diferența de vârstă dintre adoptator și adoptat, aceasta trebuie să fie cel puțin de 18 ani, conform legislației în vigoare. Din acest motiv, se poate constitui obiectul unui nou impediment de natură pozitivă, ce are în vedere diferența minimă de vârstă între indivizi. Conform alineatului 2 din cadrul articolul 460 din Codul Civil, există o posibilitate ca această diferență să fie mai mică de 18 ani, dar nu mai puțin de 16 în situația încuviințării acestei hotărâri de instanța tutelară „din motive temeinice”.

În esență, diferența de 18 ani este inspirată din regimul natural al raporturilor dintre părinți și copiii naturali. Totodată, această diferență prezintă un beneficiu în raportarea la un cadru ideal de dezvoltare a adoptatului căci individul adoptator deține atât cunoștințele unui presupus părinte natural, dar și experiența necesară, lucru ce îmbunătățește condițiile de dezvoltare și evoluție, având capacitatea înțelegerii și respectării a autorității părintești. Limita maximă a acestei diferențe nu a fost reglementată în nici un act normativ, fapt ce conduce către creionarea interesului numai către minimul diferenței firești între părinte și copilul natural.

Concluzia rezultată din acest impediment cauzat de criteriul vârstei adoptatorului, dar și a diferenței de vârstă dintre adoptat și adoptator, este una ce aduce o conotație negativ procesului adopției deoarece numărul acestora ar putea crește considerabil în lipsa acestei norme. Din această poifidă, consider că ar trebui modificată această reglementare pentru ca procedura adopției să fie atât mai facilă, dar și mai semnificativ în beneficiul copiilor ce au mare nevoie de un cămin, de un sprijin sau de un părinte îndrumător.

Adoptatul sau adoptatorul să nu fie soți sau foști soți

Reglementarea prin care adopția presupune ca adoptatul sau adoptatorul să nu fie soți sau foști soți subliniază un nou impediment de fapt, artikulat în cadrul articolului menționat în Codul Civil și reiterează întocmai titlul său, menționând că „adopția a doi soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare, precum și adopția între soți sau foști soți sunt interzise”. Situația juridică a soțului, ca element conceptual distinct nu reprezintă un impediment în procesul adopției

întrucât un efect al adopției este însuși stabilirea relațiilor de rudenie civilă.¹³ Cu toate acestea, regimul foștilor soți prezintă un impediment în stabilirea raporturilor de rudenie civilă a adoptatului față de cei doi, astfel existând dificultăți în definitivarea relațiilor sociale familiale.

Un exemplu semnificativ ce reliefează mediul neprielnic al adopției unui copil de către foști soți este excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului 6, alineatul 1 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției. Conform acesteia, mediul de creștere al copilului a fost realizat de-a lungul timpului în familia în cauză, soț-soție, însă odată cu împlinirea vârstei de 18 ani a copilului și încercării obținerii aprobării adopției, reclamantii ridică excepția de neconstituționalitate întrucât aceștia au divorțat, însă doresc în continuare să adopte împreună. Curtea decide ca fiind neîntemeiată excepția ridicată și motivează decizia prin diferența situației juridice a celor doi, menționând faptul că divorțul soților distruge armonia sau modul în care copilul ar putea să crească în continuare și argumentează totodată și ideea că adopția de către foști soți nu exclude posibilitatea ca „deși persoanele divorțate (care au fost căsătorite una cu cealaltă) nu pot adopta împreună, nici simultan, nici succesiv, totuși, poate adopta oricare dintre foștii soți, ca persoană singură”.¹⁴

În concluzie, procesul adopției reglementat atât în cadrul legislației interne, cât și internaționale este unul complex, ce pune în lumină diferențele normelor legislative ce alcătuiesc sistemul juridic european. Prin existența impedimentelor se valorifică reglementările stricto sensu, ce contribuie la impunerea unor reguli civile de conduită ce construiesc universul juridic prin care se execută adopția.

Irelevant este faptul că o persoană care dorește să adopte este cu mult diferit față de ce societatea a numit-o „normalizare”, atât timp cât cine este cu adevărat nu schimbă și nu îi afectează pe cei din jurul său. Multe studii au arătat că persoanele ce fac parte din comunitatea LGBTI sunt părinți grijulii, iubitori și parteneri deosebiți în relațiile sociale. Discriminările în privința oamenilor de acest gen trebuie stopate și create astfel norme ce conduc la protecția lor în vederea siguranței, unde o societate sănătoasă acceptă și protejează drepturile pentru orice persoană, indiferent cine este, ce orientare sexuală, religioasă sau etnică are încât toată lumea să poată trăi în armonie. Cea care trebuie să ia atitudine este Uniunea Europeană pentru că, astfel, să răspândească puterea exemplului pozitiv în toate cele 27 de state membre.

Bibliografie

Dan Lupașcu, Cristina Mihaela Crăciunescu, *Dreptul familiei*, ed. a III-a, Editura Universul Juridic, 2017

Teodor Bodoașcă, *Dreptul familiei*, Curs universitar ed. a III-a, 2015

Emese Florian, *Dreptul familiei*, Curs universitar, ed. a III-a, Editura C. H. Beck

¹³ Codul civil, art. 458

¹⁴ Decizia nr. 123/10 martie 2020

Ion P. Filipescu, *Tratat de dreptul familiei*, Curs universitar, ed. a V-a, Editura All Beck
Legea nr. 273/2004, Codul civil
Hotărârea nr. 798 din 28 iulie 2021 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 579/2016
Decizia nr. 123 din 10 martie 2020
Homofobia și discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen în statele membre ale UE, Agenția pentru Drepturile Fundamentale ale Uniunii Europene, 2009
<http://copii.gov.ro/1/adoptie-internationala/>
<https://op.europa.eu/webpub/com/factsheets/lgbti/ro/>
<https://dgaspc3.ro/servicii-dgaspc/adoptia-vreau-si-eu-parintii-mei/ce-este-adoptia/>
<http://copii.gov.ro/1/adoptie-nationala/>